

ЮГОЗАПАДЕН УНИВЕРСИТЕТ „НЕОФИТ РИЛСКИ“
БЛАГОЕВГРАД

SOUTH WEST UNIVERSITY
"NEOFIT RILSKI"

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р Станимир Георгиев Трифонов

За дисертационния труд на Петър Иванов Русев
„Кинематографичната съдба на пет знаменити романа:
„Тенекиеният барабан“; „Полет над кукувиче гнездо“;
„Идиот“; „Непосилната лекота на битието“; „Лолита“

За присъждана на ОНС „доктор“ в област на Висше
образование 8. Изкуство, Професионално направление 8.4

Театрално и филмово изкуство (Кинознание,
киноизкуство и телевизия).

С научен ръководител проф. д-р Цветан Недков

Радостно, но и трудно е да рецензирам научно съчинение на режисьор, тъй като стихията на неговата професия са неща, различни от правенето на наука. А и в конкретния случай нашият колега има рядката съдба преди да се заеме с кинематографа и науката да е бил театрален актьор. С тези въвеждащи думи искам да обърна внимание върху уникалността на професионалния път на дисертанта, а не да подготвям снизходително отношение към труда му.

Познавам Петър Русев от много години. Най-напред като актьор в столичния общински театър „София”, а по-късно и като филмов режисьор.

Респектиращи са и студентските му години в НАТФИЗ „Кръстю Сарафов”, Нов български университет и Дания. Толкова различни и разностранни педагогически модели предизвикват благородна завист към общувалия с тях.

Тук няма да споменавам актьорския опит на г-н Русев, но той трябва да се има предвид, когато се оценяват режисьорските му изяви. Връзката със спецификата на актьорската професия е оказала огромно положително влияние върху работата му с артистите. Няколкото телевизионни серии и филмите му новели се отличават, както с адекватно актьорско разпределение, така и със солидно „водене” на изпълнителите не само в сцените, но и в цялото на филмите му произведения.

Споменавам тези детайли от професионалната кариера на дисертанта, тъй като техният успех е функция и от сетивата и възгледите му за качествена драматургия. В повечето случаи Петър Русев е и автор на сценариите на своите филми. А освен тях той е автор на няколко пълнометражни филмови сценария, за които могат да се кажат само добри думи.

Както е добре известно, вкус и усет към добра драматургия се възпитават не само от гледането на хубави филми, а и при четенето на качествена художествена литература, в частност романи. Именно романовата епическа структура е прабразът на филмовия сценарий. Архитектониките на двата абсолютно различни артефакта са всъщност много сходни. Не случайно се казва, че без добра литературна основа, няма добър филм.

Целите и задачите на дисертацията са успешно постигнати чрез методологията на позитивистичното научно изследване.

Както повелява канонът, въвеждащата част правилно представя намеренията на автора. Направен е бърз, но автентичен преглед на няколко филмови теории за екранизацията. Отделено е специално внимание и на труда на Вера Найденова „Екранизацията – вечен спор”, който допреди няколко години беше единственото българско изследване на тази материя.

Но най-важна е същинската част, в която се разглеждат по логичната хронология роман-филм петте избрани произведения с техните

екранизации, като на набоковата „Лолита“ е отреден анализ и на двете екранизации.

В обзора си няма да се спирам и да преразказвам отделните глави и абзаци. Но непременно ще спомена тънката наблюдателност и фино вглеждане във всеки един от романите и техните екранни адаптации. А това е било възможно благодарение на личните качества на Петър Русев, стабилната му образованост и сериозен професионален режисьорски опит.

Изобщо, тук е редно да споменем, че в съвременното българско кино рядко се отделя (а и малко) място на т.нар. действен анализ, който пък е невъзможен без точни характеристики на отделните персонажи. В своето изследване на романите и филмите по тях авторът безупречно е извършил този синтез, което е от полза не само за системата на научното производство, но и истинско удоволствие за неговия реципиент.

Друга важна характеристика на дисертацията е съпоставителното разглеждане на литературните и кинематографически артефакти в контекста на епохата на създаването им. Това качество гарантира верност на историографския аспект на научния труд на Петър Русев.

Задължително трябва да упоменем и факта, че авторът е запознат с личностните характеристики на писателите и режисьорите свързани с тези единадесет художествени произведения. Този поглед към персоналните качества на всеки един от тях помага още по-добре да опознаем романите и филмите.

Изобщо, този труд изобилства от примери и цитати, които демонстрират не само широка обща култура, но и способност анализът плавно да премине в балансиран синтез. А той е смисълът на подобно научно усилие.

След запознаването с ядрото на научното изследване, читателят по особен начин успява да разбере както спецификата на конкретната екранизация, така и незабелязани по-рано особености на литературния първоизточник.

Въобще можем спокойно да кажем, че са постигнати не само целите и задачите, но и приносите, дефинирани в научната документация.

Що се отнася до формалните белези на дисертационния труд, те отговарят на всички нормативни изисквания, цитатите и заглавията органично са

вплетени в изложението и допринасят активно за достоверността на авторските размисли и заключения.

Отраден факт за мен са и елегантните и ненатрапчиви илюстрации, интегрирани в текста.

Разбира се, като към всяка човешка и авторска изява бихме могли да направим някои препоръки.

Мисля, че е добре да се разшири справочния апарат.

Не на второ място е добре да се направи внимателен стилистичен преглед и някои от свръхемоционалните пасажии да се преосмислят.

Абсолютно задължителна е и коректорска намеса .

Моделът на рецензията изисква да се спомене и поведението на автора по време на докторантското обучение. През тези три години Петър Русев положи успешно всички свои изпити. Радостен факт бяха и публикациите му в специализираните издания.

Трябва да отчетем и педагогическите му ангажименти в ЮЗУ „Неофит Рилски” и ВТУ „Св.св. Кирил и Методий”. От наблюденията ми и сондираните студентски и колегиални мнения знам, че докторантът се е справил отлично.

В заключение категорично заявявам своето положително мнение за докторантурата на г-н Петър Русев и гласувам с „Да”!

1.10.2018

Проф. д-р Станимир Трифонов